

Darbuotojai, kuriems yra 60 ar daugiau metų Lietuvoje vis dažniau patiria išbandymus darbo rinkoje dėl karjeros ir amžiaus ceno. Kasmet daugėja šios amžiaus grupės nedirbančių asmenų, o Užimtumo tarnyboje kas septintas klientas – perkopęs 60-metį (sausio mėnesį tokių buvo 22,3 tūkst.). Tai – 700 (3,5 proc.) daugiau nei prieš metus ir 2,4 tūkst. (12 proc.) – nei prieš dvejus.

Bedarbių struktūroje šešiasdešimtmečių dalis svyruoja apie 13 proc.: šiemet jie sudarė 13,6 proc., 2024 m. sausio 1 d. – 13,3 proc. Dar 7,4 tūkst. vyresnių nei 60 metų klientų suteiktas darbo rinkai besirengiančio asmens statusas, Per metus jų skaičius ūgtelėjo 400 (5,4 proc.), per dvejus – 1,1 tūkst. (17,7 proc.). Pirmiausia jiems teikiamos kompleksinės paslaugos ir atvejo vadyba.

„Šešiasdešimtmečių registracija daugėja natūraliai dėl kasmet ilginamo pensinio amžiaus, tad bedarbio statusą įgyti gali vis vyresni asmenys. Labiau nerimą kelia dvejų metų pokytis – šio amžiaus klientai vis mažiau siekia užimtumo – 31 proc. nenori įsidarbinti arba naudotis mūsų paslaugomis. O tai savo ruožtu augina ilgalaikių bedarbių skaičių – per metus padidėjo 600, per dvejus – 1,8 tūkst.“, – pabrėžė direktoriaus pavaduotoja Giedrė Sinkevičė.

Visgi stebima ir teigiama tendencija – 60 metų amžiaus grupės asmenų nedarbo trukmė nuo 2019 m. nuosekliai mažėjo (išskyrus pandemijos 2021 m.). Pernai sumažėjo 115 kalendorinėmis dienomis iki 289. Kitų klientų vidutinė nedarbo trukmė siekė 223 dienas. Ketvirtadalis darbo ieškančių 60+ neturi jokio profesinio pasirengimo, kas šeštas (16,7 proc.) – riboto darbingumo dėl negalios. Ilgalaikių bedarbių dalis šioje amžiaus grupėje perkopusi ketvirtadalį (29,1 proc.).

Iki registracijos Užimtumo tarnyboje 37 proc. šešiasdešimtmečių klientų dirbo vidutinės kvalifikacijos darbus, ketvirtadalis (24,8 proc.) – žemos kvalifikacijos. Ribotos įsidarbinimo galimybės nustatytos trims iš penkių (59,4 proc.), o didelės – mažiau nei pusei procento.

Šešiasdešimtmečių lūkesčiai ir ambicijos darbui mažiausios tarp visų klientų – kas ketvirtas ieško nekvalifikuoto darbo, du penktadaliai (41,3 proc.) nėra nurodę ieškomo darbo prioriteto ir tik kas dešimtas pageidauja aukštos kvalifikacijos pareigų. 2024 m. šio amžiaus žmonės daugiausiai pradėjo dirbti biurų, viešbučių ir kitų įstaigų valytojais, kambarinėmis ir pagalbininkais, parduotuvių pardavėjais, apsaugos darbuotojais, kitur nepriskirtais nekvalifikuotais darbininkais ir virėjais.

Pasak G. Sinkevičės, daugybė nedirbančių vyresnių klientų nori išlaikyti įprastinį gyvenimo būdą, atsargiai žiūri į pasiūlymus įgyti naują profesinę kvalifikaciją ar kompetenciją, tačiau daugėja ir tokių, kurie ieško alternatyvų: „Ilgėjant pensiniam amžiui, keičiasi ir nuostatos –

matome linkusius pratęsti darbinę veiklą žmones, kurie persikvalifikuoja ir įgyja paklausias profesijas, kad ilgiau išliktų darbo rinkoje.“

Pernai 507 vyresni nei 60 metų klientai įgijo naują profesinę kvalifikaciją, o 2020 m. – 172. Jie dažniausiai rinkosi paklausias individualios priežiūros darbuotojo, slaugytojo padėjėjo, ikimokyklinio ugdymo pedagogo padėjėjo, elektriko, apskaitininko profesinio mokymo programas, o aukštos pridėtinės vertę kuriančių kvalifikacijų ir kompetencijų priemonėje – no-code ir robotinių procesų automatizavimo, transporto priemonių remonto techniko, audiovizualinės produkcijos kūrybos ir gamybos, duomenų analitikos mokymo programas.

Baigę paramos mokymuisi ar remiamo įdarbinimo priemones po 6 mėnesių dirbo 64,5 proc. vyresnių nei 60 metų asmenų, po 12 mėn. – 55,7 proc., po 24 mėn. – 46,2 proc. Šių asmenų įsidarbinimo efektyvumas mažesnis 5-10 proc. punktais, palyginti su 50+ amžiaus grupe.

Šešiasdešimtmečiai tarp 38 tūkst. aktyvios darbo rinkos politikos priemonių dalyvių pernai sudarė 5,7 proc. (2,2 tūkst.). Daugiausiai – beveik 1,3 tūkst. pradėjo dalyvauti remiamo įdarbinimo priemonėje. Užimtumo tarnyba tarpininkavo įdarbinant 13,9 tūkst. vyresnių nei 60 metų asmenų. Beveik kas penktas (18,6 proc.) – pagal terminuotas darbo sutartis. Aukščiausio jų nedarbo teritorijos šalyje – Ignalinos r., Zarasų r., Mažeikių r., Kazlų Rūda, Pasvalio r., mažiausios – Neringa, Birštonas, Pagėgiai, Šakių r.

